

Recenzja

M. L. So. 2001. *Plagiochila (Hepaticae, Plagiochilaceae) in China*. Systematic Botany Monographs, Volume 60. 214 str., 84 ryc. Miękka opr., format 24,5 × 17,8 cm. The American Society of Plant Taxonomists, Ann Arbor. Cena: 30 USD. ISBN 0-912861-60-6; ISSN 0737-8211.

Rodzaj *Plagiochila* (Dumort.) Dumort. jest nie tylko najbogatszym w gatunki rodzajem wątrobowców, ale obejmuje również największe w tej grupie rośliny (np. azjatycka *P. sandei* Dozy & Sande Lac. osiąga do 14 cm długości i 1,3 cm szerokości). Liczy on około 400 gatunków występujących na wszystkich kontynentach z wyjątkiem Antarktydy, przy czym największą różnorodność osiąga w neotropikach (150–175 gatunków) i w Azji południowo-wschodniej (132 gatunki). Na tym ostatnim obszarze rodzaj był już zrewidowany pod względem taksonomicznym przez japońskiego briologa H. Inouego w 1984 r. Jednakże od czasu ukazania się tej monografii dokonano tu wielu nowych odkryć, m.in. dzięki szerokiemu otwarciu się Chin na współpracę z naukowcami europejskimi i amerykańskimi oraz zintensyfikowaniu eksploracji tego ogromnego kraju zarówno przez rodzimych briologów, jak i obcokrajowców. Stąd też omawiana monografia rodzaju *Plagiochila* w Chinach (wraz z Tajwanem) przynosi wiele nowości taksonomicznych i fitogeograficznych i stanowi znaczący krok w kierunku coraz lepszego poznania tego nie tylko największego, ale i jednego z najtrudniejszych rodzajów wątrobowców.

Monografia opracowana została według najlepszych wzorów przyjętych w tego typu dziełach. W krótkiej części wstępnej zarysowana jest historia taksonomiczna badanego rodzaju, przegląd cech morfologicznych i anatomicznych istotnych pod względem taksonomicznym oraz ogólne uwagi ekologiczne, fitogeograficzne i fitochemiczne. Jej trzon stanowi część systematyczna, którą rozpoczyna klucz do oznaczania podrodzajów i gatunków. Rodzaj *Plagiochila* liczy w Chinach 80 gatunków, w tym 15 endemitów, podzielonych na 3 podrodzaje i 14 sekcji. Wszystkie taksony są szczegółowo opisane i zilustrowane dobrymi rycinami kreskowymi oraz opatrzone dyskusjami taksonomicznymi. Rozmieszczenie geograficzne każdego gatunku jest dobrze udokumentowane wykazami badanych okazów, nie tylko z Chin, ale z całego zasięgu. Wszystkie nazwy, zarówno akceptowane, jak i synonimowe, są typizowane, a większość okazów-typów była osobiście przez autora badana. Szkoda jednak, że nigdzie nie zostało zaznaczone, które nazwy są nowymi synonimami, gdyż może to powodować pewną dezorientację w ocenie nowości taksonomicznych zawartych w tym opracowaniu.

Jako całość omawiane opracowanie prezentuje się bardzo okazale. Jest to solidnie wykonana, niezwykle wartościowa monografia regionalna trudnego rodzaju *Plagiochila*, a jej znaczenie wykracza daleko poza granice Chin, gdyż z pełnym powodzeniem będzie ona mogła być używana do oznaczania gatunków w całej wschodniej i południowo-wschodniej Azji. – RYSZARD OCHYRA, *ul. Gołańska 15/25, PL-30-619 Kraków, Polska*.